

الله
الرحمن الرحيم

دانشگاه اصفهان

دانشکده ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گرایش مدیریت ورزشی

بررسی عوامل موثر بر توسعه ی گردشگری ورزشی استان لرستان با تاکید بر

جاذبه های طبیعی ورزشی

استاد راهنما:

دکتر سید احمد طبایان

استاد مشاور:

دکتر محمد سلطان حسینی

پژوهشگر:

نورالله گراوند

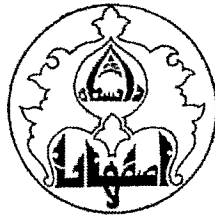
۱۳۸۸/۱۰/۲۷

مهرماه ۱۳۸۸

۱۲۹۹۸۶

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری‌های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به دانشگاه اصفهان است.

شهره نگارش پایان نامه
رعایت شده است
تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان

دانشگاه اصفهان

دانشکده‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی

گروه تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد رشته‌ی تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش مدیریت

ورزشی آقای نورالله گراوند تحت عنوان

بررسی عوامل موثر بر توسعه‌ی گردشگری ورزشی استان لرستان با تاکید بر

جاذبه‌های طبیعی ورزشی

در تاریخ ۲۷/۷/۸۸ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

با مرتبه علمی استادیار

دکتر سید احمد طباییان

۱-استاد راهنمای پایان نامه

با مرتبه استادیار

دکتر محمد سلطان حسینی

۲-استاد مشاور پایان نامه

با مرتبه استادیار

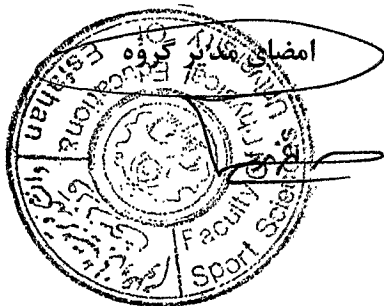
دکتر مسعود نادریان

۳-استاد داور داخل گروه

با مرتبه استادیاری

دکتر حمید رضا وارثی

۴-استاد داور خارج از گروه

سپاسگزاری

سپاس ایزدیکتار که توان اندیشیدن، نگاشتن، و شور فراگیری دانش را به بشریت ارزانی داشت.

با تشکر فراوان از استاد دلسوز و فرزانه دکتر سید احمد طبائیان که در انجام تمامی مراحل این تحقیق صبورانه و عاشقانه راهنمای اینجانب بوده و از راهنماییهای معلم گونه ایشان استفاده فراوان نموده ام.

با تقدیر و تشکر از استاد گرامی آقای دکتر سلطان حسینی به خاطر راهنماییهای ارزنده و حمایت های بی دریغشان که در انجام این تحقیق از هرگونه کمک و راهنمایی دریغ ننمودند..

تقدیم بہ مادرم کہ ہرچہ دارم از اوست او کہ اسوہ استقلال است. اگر ایستادم او قائمتم بود و اگر گامی بر
می دارم او استوارم نمود. او کہ دنیای عظیم ایشا و دریای بیکران محبت است آنکہ صبر و بردباری را بہ
من آموخت.

چکیده

هدف از این پژوهش، مطالعه‌ی عوامل مؤثر بر توسعه‌ی، گردشگری ورزشی استان لرستان با تاکید بر جاذبه‌های طبیعی- ورزشی بود. نمونه آماری این تحقیق برابر با جامعه آماری (N=75) و شامل سه گروه: ۱- کارشناسان ورزشی؛ ۲- کارشناسان آژانس‌های مسافرتی فعال در زمینه تورگردانی و ۳- کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بود. روش پژوهش به صورت توصیفی- پیمایشی است، که جهت جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته بهره گرفته شده است. پایایی پرسشنامه از روش آزمون آلفای کرونباخ که برابر با (۰/۸۶) بود، تأیید شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی، از روش تحلیل عاملی استفاده شده است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که بیشترین بار عاملی مربوط به «جاذبه‌های تپه نوردی و طبیعت‌گردی» با (۰/۸۶) و کمترین آن مربوط به «جاذبه‌های ورزشهای ساحلی، آبی و تابستانی» با (۰/۶۰) است. همچنین بیشترین مشکلات از نظر کارشناسان، مربوط به مدیریت با بار عاملی (۰/۸۶) و کمترین آن مربوط به زیرساخت‌های گردشگری- ورزشی با بار عاملی (۰/۷۴) می‌باشد. نتایج حاکی از این بود که از نظر کارشناسان، در لرستان جاذبه‌هایی که کمتر تحت تأثیر پدیده فصلی بودن قرار می‌گیرند و در نتیجه طول فصل گردشگری طولانی‌تری دارند و در عین حال فعالیت‌های متنوع‌تری نیز در آنها انجام می‌گیرد از اهمیت بیشتری در توسعه گردشگری ورزشی استان برخوردار هستند.

کلیدواژه‌ها: گردشگری، گردشگری ورزشی، جاذبه‌های طبیعی _ ورزشی، استان لرستان.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: طرح پژوهش

۱-۱-۱- مقدمه.....	۱
۱-۲-۱- شرح و بیان مساله پژوهشی.....	۳
۱-۳-۱- ضرورت و اهمیت پژوهش.....	۷
۱-۴-۱- اهداف پژوهش.....	۹
۱-۴-۱-۱- هدف کلی پژوهش.....	۹
۱-۴-۱-۲- اهداف فرعی پژوهش.....	۹
۱-۵-۱- سوالات پژوهش.....	۹
۱-۶-۱- محدودیت‌های پژوهش.....	۹
۱-۶-۱-۱- محدودیت‌های تحت کنترل محقق.....	۹
۱-۶-۱-۲- محدودیت‌های غیر قابل کنترل.....	۹
۱-۷-۱- تعریف واژه‌ها و اصطلاحات کلیدی.....	۱۰
۱-۷-۱-۱- ورزش.....	۱۰
۱-۷-۱-۲- گردشگری.....	۱۰
۱-۷-۱-۳- گردشگر.....	۱۰
۱-۷-۱-۴- گردشگری ورزشی.....	۱۰
۱-۷-۱-۵- گردشگر ورزشی.....	۱۱
۱-۷-۱-۶- جاذبه های طبیعی ورزشی.....	۱۱
۱-۷-۱-۷- شهر یا کشور مبدا.....	۱۱
۱-۷-۱-۸- شهر یا کشور مقصد.....	۱۱
۱-۷-۱-۹- کارشناس ورزشی.....	۱۱
۱-۷-۱-۱۰- کارشناس گردشگری.....	۱۱
۱-۷-۱-۱۱- کارشناس آژانس مسافرتی.....	۱۲
۱-۷-۱-۱۲- زیر ساخت.....	۱۲

فصل دوم: مبانی نظری و ادبیات پیشینه پژوهش

۱۳	۱-۲-۱- مقدمه.....
۱۴	۲-۲- مبانی نظری مرتبط با گردشگری.....
۱۵	۱-۲-۲- تعریف ورزش.....
۱۶	۲-۲-۲- تعاریف گردشگری (توریسم).....
۱۷	۳-۲-۲- گردشگر (توریست).....
۱۸	۴-۲-۲- گردشگری ورزشی.....
۱۹	۵-۲-۲- دیدگاه گامون و رابیسون (۱۹۹۷) در مورد گردشگری ورزشی.....
۱۹	۶-۲-۲- گردشگری ورزشی از دیدگاه فالکنر و گتز.....
۲۰	۷-۲-۲- گردشگری ورزشی از دیدگاه کورتزمان و زاهار (۱۹۹۷).....
۲۰	۱-۷-۲-۲- جاذبه ها.....
۲۱	۲-۷-۲-۲- تفریح گاه ها.....
۲۲	۳-۷-۲-۲- سفرهای دریایی (سفرهای آبی).....
۲۲	۴-۷-۲-۲- گردشها (تورها).....
۲۳	۵-۷-۲-۲- رویدادها.....
۲۳	۸-۲-۲- اشکال مختلف گردشگری.....
۲۳	۱-۸-۲-۲- گردشگری تفریحی.....
۲۳	۲-۸-۲-۲- گردشگری فرهنگی - آموزشی.....
۲۴	۳-۸-۲-۲- گردشگری ورزشی.....
۲۴	۴-۸-۲-۲- گردشگری مذهبی.....
۲۴	۵-۸-۲-۲- گردشگری اجتماعی.....
۲۴	۶-۸-۲-۲- گردشگری سیاسی.....
۲۴	۷-۸-۲-۲- گردشگری اقتصادی.....
۲۴	۸-۸-۲-۲- گردشگری درمانی.....
۲۴	۹-۸-۲-۲- توریسم چشم انداز (بازدید یک روزه).....
۲۵	۱۰-۸-۲-۲- گردشگری ورزشی ماجراجویانه.....
۲۶	۹-۲-۲- تاریخچهی گردشگری ورزشی در ایران.....

۲۸.....	۱۰-۲-۲- نگاه‌های به جاذبه‌های طبیعی ورزشی موجود در ایران.....
۲۸.....	۱-۱۰-۲-۲- تپه نوردی.....
۲۹.....	۲-۱۰-۲-۲- شکار، صید و ماهیگیری.....
۲۹.....	۳-۱۰-۲-۲- ورزش‌های زمستانی.....
۳۰.....	۴-۱۰-۲-۲- ورزش‌های ساحلی در ایران.....
۳۱.....	۵-۱۰-۲-۲- کوهنوردی و غار نوردی.....
۳۱.....	۱۱-۲-۲- موقعیت طبیعی و جغرافیایی استان لرستان.....
۳۲.....	۱۲-۲-۲- نگاه‌های به جاذبه‌های طبیعی ورزشی در لرستان.....
۳۲.....	۱-۱۲-۲-۲- دریاچه‌ها و رودخانه‌های لرستان.....
۳۴.....	۲-۱۲-۲-۲- پوشش گیاهی.....
۳۴.....	۳-۱۲-۲-۲- کوهها و غارها در لرستان.....
۳۵.....	۳-۲- آثار و بناهای تاریخی و باستانی لرستان.....
۳۶.....	۴-۲- مروری بر تحقیقات انجام شده.....
۳۶.....	۱-۴-۲- تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....
۴۱.....	۲-۴-۲- تحقیقات انجام شده در خارج کشور.....
۴۴.....	جمع بندی.....

فصل سوم: روش تحقیق

۴۶.....	۱-۳- مقدمه.....
۴۶.....	۲-۳- روش تحقیق.....
۴۷.....	۳-۳- جامعه و نمونه آماری.....
۴۷.....	۴-۳- روش نمونه گیری.....
۴۷.....	۵-۳- روش و ابزار گردآوری اطلاعات.....
۴۹.....	۶-۳- مراحل ساخت و اعتبار یابی پرسش نامه.....
۵۰.....	۷-۳- نحوه‌ی بررسی پایایی و روایی پرسش‌نامه.....
۵۰.....	۸-۳- متغیرهای وارده در تحقیق.....
۵۱.....	۹-۳- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....

فصل چهارم: یافته‌های تحقیق و تجزیه تحلیل آماری

۱-۴-۱- مقدمه.....	۵۲
۲-۴-۲- آمار توصیفی	۵۳
۱-۲-۴-۱- کارشناسان ورزشی	۵۳
۲-۲-۴-۲- کارشناسان آژانس‌های گردشگری.....	۵۴
۲-۲-۴-۳- کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.....	۵۴
۲-۲-۴-۴- ویژگیهای مجموع کل کارشناسان جامعه آماری.....	۵۵
۳-۴-۳- آمار استنباطی.....	۵۶
۱-۳-۴-۱- هدف ویژه اول	۵۶
۲-۳-۴-۲- تعیین جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه کارشناسان ورزشی	۵۷
۳-۳-۴-۳- تعیین جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری	۵۸
۴-۳-۴-۴- تعیین جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	۵۹
۵-۳-۴-۵- جاذبه‌های طبیعی - ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه مجموع سه گروه از کارشناسان در جدول (۴-۱۲) آمده است.....	۶۰
۲-۲-۴-۲- هدف ویژه دوم	۶۲
۱-۲-۲-۴-۱- تعیین مهمترین مشکلات موجود در بخش گردشگری ورزشی کشور با توجه به جاذبه‌های طبیعی - ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزشی	۶۲
۲-۲-۲-۴-۲- تعیین مهمترین مشکلات موجود در بخش گردشگری ورزشی کشور با توجه به جاذبه‌های طبیعی - ورزشی از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری	۶۳
۳-۲-۲-۴-۳- تعیین مهمترین مشکلات موجود در بخش گردشگری ورزشی استان با توجه به جاذبه‌های طبیعی - ورزشی از دیدگاه کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری	۶۴
۳-۲-۴-۳- تعیین راهکارهای مناسب در استفاده از جاذبه‌های طبیعی - ورزشی برای توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان	۶۷

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۰.....	۱-۵ مقدمه.....
۷۳.....	۲-۵ بحث و نتیجه گیری.....
۸۰.....	۳-۵ پیشنهادهای عملی حاصل از تحقیق.....
۸۱.....	۴-۵ پیشنهادهای تحقیقی برای پژوهشگران بعدی.....
۸۲.....	۵-۵ پیشنهادهای کاربردی.....
	پیوست
۸۴.....	پرسشنامه.....
۸۷.....	منابع و مأخذ.....

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۵.....	شکل (۱-۱) وجه تلاقی ورزش و گردشگری.....
۵۷.....	شکل (۱-۴) نمودار جاذبه‌های طبیعی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزشی.....
۵۸.....	شکل (۲-۴) نمودار جاذبه‌های طبیعی ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری.....
۵۹.....	شکل (۳-۴) نمودار جاذبه‌های طبیعی ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری از دیدگاه کارشناسان میراث فرهنگی.....
۶۰.....	شکل (۴-۴) نمودار جاذبه‌های طبیعی ورزشی مؤثر بر گردشگری از دیدگاه مجموع سه گروه از کارشناسان.....
۶۲.....	شکل (۵-۴) نمودار مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزشی.....
۶۳.....	شکل (۶-۴) نمودار مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری.....
۶۴.....	شکل (۷-۴) نمودار مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.....
۶۵.....	شکل (۸-۴) نمودار مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان سه گروه.....

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۳۶.....	جدول (۱-۲) فهرست بناهای تاریخی لرستان که در زمره آثار ملی به ثبت رسیده اند.
۴۷.....	جدول (۱-۳) جامعه آماری تحقیق.....
۵۳.....	جدول (۱-۴) میانگین و انحراف معیار سن و سابقه‌ی فعالیت کارشناسان ورزشی.....
۵۳.....	جدول (۲-۴) توزیع فراوانی کارشناسان ورزشی بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۴.....	جدول (۳-۴) میانگین و انحراف معیار سن و سابقه‌ی فعالیت کارشناسان آژانس‌های گردشگری.....
۵۴.....	جدول (۴-۴) توزیع فراوانی کارشناسان آژانس‌های گردشگری بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۵.....	جدول (۵-۴) توزیع فراوانی کارشناسان آژانس‌های گردشگری بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۵.....	جدول (۶-۴) توزیع فراوانی کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۵.....	جدول (۷-۴) میزان میانگین و انحراف معیار سن و سابقه‌ی فعالیت کل پاسخ دهندگان.....
۵۶.....	جدول (۸-۴) توزیع فراوانی کل کارشناسان این تحقیق بر اساس میزان تحصیلات.....
۵۷.....	جدول (۹-۴) جاذبه‌های طبیعی _ ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزشی به ترتیب اهمیت.....
۵۸.....	جدول (۱۰-۴) جاذبه‌های طبیعی- ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری به ترتیب اهمیت.....
۵۸.....	جدول (۱۱-۴) جاذبه‌های طبیعی- ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.....
۵۹.....	جدول (۱۲-۴) جاذبه‌های طبیعی- ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی استان لرستان از دیدگاه مجموع سه گروه از کارشناسان به ترتیب اهمیت.....
۶۰.....	جدول (۱۳-۴) جاذبه‌های طبیعی ورزشی مؤثر بر توسعه گردشگری ورزشی کشور از نظر سه گروه کارشناسان.....
۶۱.....	جدول (۱۴-۴) مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان ورزشی.....
۶۳.....	جدول (۱۵-۴) مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان آژانس‌های گردشگری.....
۶۴.....	جدول (۱۶-۴) مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری.....
۶۵.....	جدول (۱۶-۴) مهمترین مشکلات گردشگری ورزشی از دیدگاه سه گروه از کارشناسان.....
۶۶.....	جدول (۱۸-۴) بار عاملی اجزای درونی خرده مقیاس‌های مربوط به مشکلات توسعه گردشگری ورزشی کشور از دیدگاه سه گروه از کارشناسان گردشگری.....

عنوان

جدول (۴-۱۹) راهکارهای پیشنهاد شده توسط کارشناسان..... ۶۹

فصل اول

طرح پژوهش

۱-۱- مقدمه

امروزه ورزش یکی از صنایع بزرگ و مهم در دنیاست و افراد بسیاری در سراسر جهان در آن اشتغال دارند. همچنین ورزش یکی از متداول ترین عوامل ایجاد انگیزه برای گردشگران است و گردشگری ورزشی^۱ صنعتی است که از ترکیب دو صنعت گردشگری^۲ و صنعت ورزش^۳ پدید آمده است. به عبارت دیگر ورزش یکی از فعالیت‌های مهم گردشگران در حین گردشگری است و گردشگری و مسافرت نیز با انواع مختلف ورزش همراه است (هنرور، ۱۳۸۳).

صنعت مسافرت و گردشگری به عنوان بزرگترین و متنوع ترین صنعت در دنیا به حساب می‌آید. بسیاری از کشورها این صنعت پویا را به عنوان منبع اصلی درآمد، اشتغال زایی، رشد بخش خصوصی و توسعه‌ی زیرساخت‌ها می‌دانند (گی، ۱۳۸۲). همچنین این واقعیت در برهه‌ای از زمان عینیت یافته که مهم ترین دغدغه دولت و مسئولین ایجاد اشتغال و افزایش درآمد ارزی برای کشور است. صنعت توریسم به عنوان اشتغالزاترین صنعت مطرح است، چرا که سرمایه لازم برای ایجاد اشتغال در این صنعت بسیار پایین بوده، قادر به ایجاد دهها

1- Sport Tourism

2 -Tourism

3 -Sport

4 -Gee

شغل مختلف است. در زمینه قدرت اشتغالزایی این صنعت می‌توان به این نکته اشاره کرد که در مقابل ورود هر ۶ نفر جهانگرد به کشور، برای یک نفر شغل ایجاد می‌شود، به گونه‌ای که هم کارگران ساده‌ی بدون مهارت و هم صاحبان مهارت‌های گوناگون می‌توانند در این صنعت مشغول به کار شوند (ماهنامه جهانگردان، ۱۳۷۸). همچنین ضرایب فزاینده‌ی تولید، درآمد و اشتغال مربوط به بخش‌های مختلف اقتصادی نشان می‌دهد که بخش گردشگری ایران در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی از لحاظ ایجاد تولید، درآمد و اشتغال اهمیت بالایی دارد (امیریان، ۱۳۷۹).

در این میان مقوله‌ای که در حال حاضر که دولتمردان برای رشد اقتصادی کشورهایشان به آن تأکید دارند، بحث گردشگری می‌باشد. امروزه صنعت گردشگری یکی از منابع مهم کسب درآمد است و با انتقال قوی خرید مناطق شهری و صنعتی به نقاطی که توسعه چندانی ندارد، بین این مناطق تعادل ایجاد می‌کند و چهره تجارت محلی و منطقه‌ای را با توجه به میزان اعتبار آن دگرگون می‌کند (مالمیر، ۱۳۸۵). از طرفی در هیچ برهه‌ای از تاریخ، ورزش به اندازه امروز با اقتصاد و فرهنگ کشورها پیوند نخورده و به عنوان یک کالای حیاتی مورد توجه عمومی قرار نگرفته است (عبدلی، ۱۳۸۴). با توجه به اهمیت و اعتبار این دو مقوله (گردشگری و ورزش) دست اندرکاران و مسئولین بخش ورزش و گردشگری برای رسیدن به اهداف (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، و سیاسی) خود متوسل به گردشگری ورزشی شده‌اند. ورزش به عنوان پدیده‌ای که با رقابت و فعالیت سر و کار دارد و گردشگری به عنوان تجربه‌ای شاد و سرگرم کننده دو سیستم ویژه‌ای هستند که رابطه‌ی تنگاتنگی با یکدیگر دارند (افصح حسینی، ۱۳۸۵).

در استان لرستان در کنار هزاران نوع جاذبه توریستی و تاریخی که وجود دارند، از لحاظ پتانسیل‌های لازم جهت راه اندازی فعالیت‌های مختلف ورزشی نیز در سطح بسیار مطلوبی قرار دارد. به نحوی که متأثر از شرایط متنوع اقلیمی، توانایی راه اندازی و ایجاد سایت‌های مجهز ورزشی در استان را دارد. با توجه به اهمیت و ضرورت گردشگری ورزشی نگاهی ویژه به این بخش برای پیشبرد اهداف اقتصادی در ورزش و تغییر نگرش گردشگران ورزشی، امری ضروری به نظر می‌رسد.

۱-۲- شرح و بیان مساله پژوهشی

ایران به عنوان یکی از کشورهای در حال توسعه که ذخایر نفتی آن به عنوان منبع اصلی کسب درآمد در آینده‌ای نه چندان دور به پایان می‌رسد. برای ایجاد یک توسعه همه جانبه و پایدار و همچنین جایگزینی منابع جدید کسب درآمد بجای منابع نفتی نیازمند استفاده از تمامی امکانات و قابلیت‌های خود می‌باشد.

در این راستا صنعت گردشگری که بر اساس آمار و ارقام منتشره از سوی سازمان جهانی گردشگری در هزاره جدید به بزرگ ترین منبع درآمد جهانی تبدیل گردیده و اقتصاد دانان این صنعت را سومین پدیده‌ی اقتصادی پویا و روبه رشد پس از صنعت نفت و خودرو سازی می‌دانند مطرح می‌شود، (راهنمای گردشگری استان لرستان، ۱۳۸۰)

گردشگری یکی از عرصه‌های جدید مورد مطالعه علوم مختلف بوده و امروزه از جهات گوناگونی مورد توجه و عنایت کشورها واقع شده است، توجه به گردشگری از یک سو به علت ارزش‌های اقتصادی و از سوی دیگر به دلیل اثرات فرهنگی و اجتماعی آن است (الوانی و دهدشتی، ۱۳۷۳). امروزه گردشگری در بسیاری از کشورها به منزله نمادی از هویت فرهنگی و یکی از منابع مهم کسب درآمد است و این صنعت آن چنان در توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی کشورها اهمیت دارد که اقتصاددانان آن را صادرات نامرئی نامیده اند (رضوانی، ۱۳۸۰).

در گذشته به گردشگری و ورزش به عنوان دو حوزه‌ی جداگانه بر خورد می‌شد. اما امروزه ارتباط این دو حوزه به خوبی درک شده است. ورزش و گردشگری اهداف مشترکی دارند: ساختن پل‌های تفاهم میان فرهنگ‌های متفاوت، شیوه زندگی و سنت‌ها، افزایش صلح و دوستی میان ملت‌ها، برانگیختن و تشویق افراد به فعالیت‌های سرگرم کننده و شاداب برای رهایی از فشارهای روزمره‌ی زندگی. گردشگری و ورزش چه به صورت حرفه‌ای و چه به صورت آماتور و تفریحی، مسافرت‌های قابل توجهی را به نقاط مختلف جهان در بر می‌گیرد. برای تداوم رشد اقتصادی، ایجاد اشتغال و درآمدزایی باید ورزش و گردشگری همراه با هم حرکت کنند (فرانگیلی^۱، ۲۰۰۴).

هر ساله قریب به یک هشتم جمعیت جهان سفر می‌کنند و گردشگری یکی از مهم ترین پدیده‌های قرن حاضر است (زیرک باش، ۱۳۸۶). در روزگار قدیم هدف عمده چنین فعالیتی کسب نشاط و سرگرمی بوده و بیشتر در حد محلی و منطقه‌ای بدان توجه می‌شده است، اما اکنون حکومت‌ها آن را، بعدی از توسعه یک جامعه

به شمار می‌آورند و سرمایه‌گذاری‌های کلانی را در جهت بهره‌برداری‌های اقتصادی و سیاسی در این راستا انجام می‌دهند (مالمیر، ۱۳۸۵).

پارکز^۱ و همکاران (۱۳۸۲)، گردشگری ورزشی را اینگونه تعریف کرده‌اند: جهانگرد ورزشی به عنوان شرکت‌کننده در فعالیت‌هایی مانند تنیس، گلف، اسکی، موج‌سواری بر امواج کم عمق، کوه‌نوردی، شکار، اسب‌سواری، ماهیگیری، قایقرانی، شنا، و بسیاری از فعالیت‌های دیگر است. آنان معتقدند روزی فرا خواهد رسید که حرکت به سوی ورزش در دل طبیعت بیشتر می‌شود و این دو صنعت مسیر همسانی را خواهند گذراند. تحرکات و یا اصطلاحاً ورزش‌هایی که سرمنشأ طبیعی دارند، مانند: شنا، قایق‌سواری، موج‌سواری، غواصی، اسکی، اسب‌سواری، کوه‌نوردی، غارنوردی، و ورزش‌های سنتی و بومی ضمن جنب و جوش و تحرکات لازم بدن سبب حضور در مناطق طبیعی می‌گردند. به واسطه‌ی نیاز روحی، روانی انسان امروز به تفریح در طبیعت و ورزش‌هایی که در عرصه‌ی طبیعی می‌تواند انجام پذیرد با یک برنامه‌ریزی حساب شده ضمن بهره‌گیری از استعدادهای مناطق مختلف و لحاظ کردن شرایط مختلف می‌توان در پیشبرد اهداف اقتصادی و اشتغالزایی گام برداشت و محیط‌های مناسبی برای گردشگران به وجود آورد.

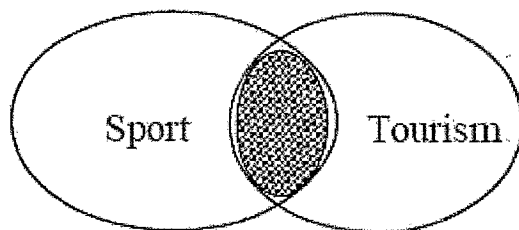
امروزه گردشگری پیکره‌ی اصلی کشورها را تشکیل می‌دهد، به طوری که نه تنها به عنوان منبع مهم درآمد ارزی از آن یاد می‌شود، بلکه مولد اقتصاد و ایجادکننده فرصت‌های شغلی در اقتصاد کشورهاست. جهانگردی از یک طرف روشی بسیار مهم به منظور مشارکت در صلح جهانی از طریق تفاهم بین‌المللی و ایجاد روابط دوستانه و تعامل فرهنگی است، از طرف دیگر رونق جهانگردی در یک کشور مهم‌ترین نشانه‌ی ثبات سیاسی و امنیت اجتماعی است (هاشمی، ۱۳۸۴). و از این اهتمام دولت برای توسعه این صنعت برای تحقق چندین منظور است: گردشگری با انتقال قوی خرید مناطق شهری و صنعتی به نقاطی که توسعه‌ی چندانی ندارند بین این مناطق تعادل ایجاد می‌کند و چهره تجارت محلی و منطقه‌ای را با توجه به میزان اعتبار آن دگرگون می‌کند (اریسیان، ۱۳۸۲). گردشگری یک صنعت رشد‌یابنده کاربر است و در ایجاد بخشی از مشاغل بسیار تخصصی و عمدتاً برای مشاغل کم‌تخصصی حائز اهمیت است و در نواحی فقیرتر یک کشور، تامین شغل توسط جهانگردی می‌تواند مهم باشد (الیوت^۲، ۱۹۳۵). از طرف دیگر ورزش در جهان امروز، از مقوله‌ی یک نوع فعالیت دسته‌جمعی و تفریحی و سرگرمی فراتر رفته و مفهوم یک حوزه‌ی وسیع و پیچیده‌ای به خود گرفته است، نگاه به

1 - parks et al

2 - Elliot

ورزش نگاهی علمی شده و ورزش به عنوان یکی از اثر گذارترین پدیده‌ها در اوضاع اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی جوامع تبدیل شده است (خسروی، ۱۳۸۵).

هینچ و هیگام^۱، به زیبایی این دو حیطه (گردشگری و ورزش) را در شکل زیر مشخص کرده اند (هینچ و هیگام، ۲۰۰۳)

شکل (۱-۱) تلافی ورزش و گردشگری

هال^۲ ۱۹۹۲ دو دسته از گردشگران ورزشی را معرفی کرده است که عبارتند از: تماشاگران ورزشی^۳، مشارکت کنندگان ورزشی^۴.

تماشاگران ورزشی آن دسته از افرادی هستند که علاقه مند به تماشای رویدادهای ورزشی از قبیل مسابقات المپیک، جام جهانی و مسابقات بین المللی هستند. مشارکت کنندگان ورزشی عاشقان ورزش اند که علاقه مند هستند خود به ورزش بپردازند. آنها تمایل دارند که در ورزش هایی که بیشتر جنبه‌ی غیر رقابتی دارند مشارکت فعال داشته باشند و حتی خود مقدمات آنرا فراهم آورند تا از فواید ورزش در ابعاد تندرستی، اجتماعی و روانی بهره گیرند (هال، ۱۹۹۲). توریسم ورزشی به دو شکل فعال و غیر فعال ورزشی می‌باشد که بطور تصادفی و یا سازماندهی شده برای اهداف ورزشی یا دلایل غیر تجاری یا تجاری از خانه و محل کارشان سفر می‌کنند (دی ناپ و استاندیون^۵، ۱۹۹۸). در کل توریسم ورزشی شامل سفر به یک کشور یا شهر دیگر برای شرکت در یک رشته ورزشی خاص یا تماشای یک رویداد^۶ ورزشی می‌باشد و به گردشگرانی که برای شرکت

1 - Hinch & Higham
2- Hall
3 - Sport spectators
4 - Sport participants
5 - Deknop & standeven
6 - Sport Event